

Seat No. : _____

FA-19

Sanskrit (First Subsidiary) : Paper-II

दशकुमारचरितम्-दण्डि/ संस्कृतकाव्य साहित्यनो ऽतिहास

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70(100)

- सूचना : (१) आ प्रश्नपत्र नियमित विद्यार्थी माटे ७० गुणानुं अने अेकस्टर्नल विद्यार्थीओ माटे १०० गुणानुं छे.
(२) प्रश्नपत्रमां आपेलो छेय ते प्रश्ननो नंभरज उत्तरवडीमां लखवो.
(३) कौंसमां दशावैला गुण अेकस्टर्नल परीक्षार्थीओ माटे छे, ज्यारे कौंस वगर दशावैल गुण रेग्युलर परीक्षार्थीओ माटे छे.

- Instructions :** (1) This paper is of 70 marks for the regular students and it is of 100 marks for external students.
(2) Write the same question number in the answerbook as mentioned in the question paper.
(3) Marks shown in the bracket are for the external students while marks without the bracket are for the regular students.

१. (अ) नीयेना गद्यअंडोमांथी गमे ते बेनो अनुवाद करो : १०(१४)
1. (a) Translate any two of the following Passages : 10(14)

- (१) सोडप्याचचक्षे - देव ! सोडहमपि सुहत्साधारणभ्रमणकारणः सुहोषु दामलिप्ताह्वयस्य नगरस्य बाह्योद्याने महान्तमुत्सवसमाजमालोकयम् । तत्र क्वचिदतिमुक्तक लतामण्डपे कमपि वीणावादेनात्मानं विनोदयन्तमुत्कण्ठितं युवानमद्राक्षम् । अप्राक्षं च - 'भद्र ! को नामायमुत्सवः, किमर्थं वा समारब्धः केन वा निमित्तेनोत्सवमनाहत्यैकान्ते भवानुत्कण्ठित इव परिवादिनी द्वितीयस्तिष्ठति ?' इति ।
- (२) अस्ति द्रविडेषु काञ्ची नाम नगरी । तस्यां अनेककोटिसारः श्रेष्ठिपुत्रः शक्तिकुमारो नामासीत् । सोडष्टादशवर्षदेशीयश्चिन्तामापेदे 'नास्त्यदाराणामननुगुणदाराणां वा सुखं नाम । तत्कथं नु गुणवद्विन्देयं कलत्रम् ?' इति ! अथ परप्रत्ययाह्वेषु दारेषु यादृच्छकीं संपत्तिमनभिसमीक्ष्य कार्तान्तिको नाम भूत्वा वस्त्रान्तपिनद्धशालिप्रस्थो भुवं बभ्राम ।
- (३) गते च कस्मिश्चित्कालान्तरे सा त्वनुतप्यमाना 'कामेगतिः ?' इति विमृशन्ती कामपि वृद्धप्रराजिकां मातृस्थानीयां देवशेषकुसुमैरूपस्थितामपश्यत् । तस्याः पुरो रहसि सकरुणं रुरोद । तयाप्यश्रुमुख्या बहुप्रकारमनुनीय रुदितकारणं पृष्ट्वा त्रपमाणापि कार्यगौरवात्कर्त्तुं चिदब्रवीत् - 'अम्ब ! किं ब्रवीमि दौर्भाग्यं नाम जीवनमरणमेवाङ्गनानां, विशेषतश्च कुलवधूनाम् । तस्याहमस्म्युदाहरणभूता ।
- (४) इति श्रुत्वा च तया सहावरुह्य, नावमध्यारोहम् । मुक्ता च नौः प्रतिवातप्रेरिता तामेव दामलिप्तां प्रत्युपातिष्ठत् । अवरूठाश्च वयमश्रमेण । 'तनयस्य च तनयायाश्च नाशादनन्यापत्यस्तुङ्गधन्वा सुहापतिर्निष्कलः स्वयं सकलत्र एव निष्कलङ्कगङ्गारोधस्यनशनेनोपरन्तुं प्रतिष्ठते । सह तेन मर्तुमिच्छत्यनन्यानाथोऽनुरक्तः पौरवृद्धलोकः' इत्यश्रुमुखीनां प्रजानामाक्रन्दमशृणुम् ।

१. (ब) नीथेनाभांथी गभे ते भे ससंदर्भ समजवो. ५(६)
1. (b) Explain with reference to context any two. 5(6)

- (१) सैषा मे प्राणसमा, यद्विरहो दहन इव दहति माम् ।
(२) 'तात ! किं दृष्टानि कृतान्तविलसितानि ?' इति ।
(३) सेयमाकृतिर्न व्यभिचरति शीलम् ।
(४) चित्रेयं दैवगतिः । अवसरेषु पुष्कलः पुरुषकारः ।

२. नीथेनाभांथी गभे ते भे पर टूंकनोंध लभो : १५(२०)
2. Write short notes on any two of the following : 15(20)

- (१) 'दशकुमारचरितम्' - शीर्षक
(1) 'दशकुमारचरितम्' - The title.
(२) कन्दुकनृत्यप्रसङ्ग ।
(३) धूमिनीवृत्तान्तः ।
(४) दंडिनी कृतिओ - त्रयो दण्डिप्रबन्धाः ।
(4) The works of Dandin.

अथवा/OR

२. 'दशकुमारचरितम्' उच्छवास-दनुं रसदर्शन करो. १५(२०)
2. Critically appreciate the 6th Uchhavas of Dashkumarcharitam. 15(20)

३. नीथेनाभांथी गभे ते त्रण पर टूंकनोंध लभो : १५(२०)
3. Write Short-notes on any three of the following : 15(20)

- (१) कर्णभारम् । (२) वेणीसंहारम् । (३) मालतीमाधवम् ।
(४) मेघदूतम् । (५) गङ्गालहरी । (६) विक्रमोर्वशीयम् ।

४. 'शिशुपालवधम्' अथवा 'नैषधीयचरितम्' नो टूंकसार आपी तेनुं मडाकाव्य तरीके मूल्यांकन करो. १३(२०)
4. Give a Summary of either शिशुपालवधम् or नैषधीयचरितम् and evaluate it as महाकाव्य । 13(20)

अथवा/OR

૪. 'મૃચ્છકટિક - એક અજોડ પ્રકરણ છે.' - આ વિધાનની ચર્ચા કરો. ૧૩(૨૦)
4. 'મૃચ્છકટિકમ્' is an unique play. - Discuss. 13(20)
૫. નીચેનામાંથી ગમે તે બે પર ટૂંકનોંધ લખો : ૧૨(૨૦)
5. Write short notes on any two of the following : 12(20)
- (૧) હર્ષવર્ધનની નાટ્યકૃતિઓ.
- (1) The dramatic works of હર્ષવર્ધન.
- (૨) સંસ્કૃત નાટકની ઉત્પત્તિ અંગે ભરતનો મત.
- (2) Theory of Bharat about the origin of Sanskrit drama.
- (૩) ભર્તૃહરિના શતકો.
- (3) Śatakas of ભર્તૃહરિ.
- (૪) જગન્નાથનાં લહરી કાવ્યો.
- (4) Lahari-Kavyas of જગન્નાથ.
-